

RAQAMLI TA'LIM SHAROITIDA MAKTAB O'QUVCHILARINI JAMOA ORQALI TARBIYALASHNING PEDAGOGIK ASPEKTLARI

Umarova Muborak Xusan qizi¹, Amirov Samandar Muzaffar o'g'li²

¹*Toshkent amaliy fanlar universiteti Pedagogika fakulteti Pedagogika kafedrası o'qituvchisi*

²*Toshkent amaliy fanlar universiteti Pedagogika fakulteti Pedagogika-psixologiya ta'lim yo'nalishi 4-bosqich talabasi*

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli ta'lim sharoitida maktab o'quvchilarini jamoa orqali tarbiyalashning pedagogik aspektlari ko'rib chiqiladi. Raqamli ta'limning dolzarbligi va jamoaviy tarbiyaning ahamiyati asoslanadi. Maktab o'quvchilarini raqamli jamoaviy tarbiyalashning pedagogik usullari va shakllari yoritiladi. Shuningdek, raqamli jamoaviy tarbiyani samarali tashkil etish bo'yicha amaliy tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: Raqamli ta'lim, jamoaviy tarbiya, pedagogik aspektlar

KIRISH

Bugungi kunda jamiyatning barcha sohalariga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal kirib borishi ta'lim tizimida ham tub o'zgarishlarni amalga oshirishni taqozo etmoqda. Raqamli ta'limning dolzarbligi shunchaki texnologik yangiliklardan foydalanish emas, balki ta'lim jarayonining mazmunini, usullarini va tashkiliy shakllarini qayta ko'rib chiqish zarurati bilan belgilanadi. Shu bilan birga, raqamli muhitda o'quvchilarni jamoaviy tarbiyalash masalasi alohida ahamiyat kasb etadi, chunki zamonaviy yosh avlodning shaxs sifatida shakllanishi nafaqat an'anaviy ta'lim muassasalarida, balki virtual makonda ham sodir bo'lmoqda.

ASOSIY QISM

So'nggi yillarda raqamli ta'lim va jamoaviy tarbiya masalalariga bag'ishlangan ilmiy adabiyotlar sezilarli darajada ortdi. Ularni quyidagi asosiy yo'nalishlarga bo'lish mumkin:

Raqamli ta'limning pedagogik asoslari: Islomov raqamli platformalar orqali o'quvchilarning faoliyatini nazorat qilish va ularni faol ishtirokchi sifatida jalb qilish imkoniyatlarini tahlil qiladi. Uning fikriga ko'ra, texnologiya nafaqat bilim beruvchi, balki pedagogik vosita sifatida ham samarali ishlatilishi mumkin.

Jamoaviy tarbiyaning ijtimoiy ahamiyati: Karimova o'quvchilarning jamoaviy faoliyati ularning ijtimoiy ko'nikmalarini, mas'uliyat hissini va liderlik salohiyatini rivojlantirishda muhim ekanini ta'kidlaydi. Onlayn guruh loyihalari va interaktiv mashqlar orqali o'quvchilar bir-biri bilan samarali muloqot qiladi.

Interaktiv va onlayn vositalar: Sattarova virtual guruh loyihalari va interaktiv o'yinlar orqali o'quvchilarning hamkorlik qobiliyati va muammoni hal qilish ko'nikmalari sezilarli darajada oshishini qayd etadi. Bu raqamli ta'limning pedagogik samaradorligini oshiruvchi muhim omil sifatida qoraladi.

Pedagogik yondashuvlar va metodologiya: Abdullayeva pedagogik tamoyillarni raqamli ta'lim sharoitida qo'llashga e'tibor qaratadi. U faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv, shaxsiy va jamoaviy maqsadlarni uyg'unlashtirish, doimiy fikr-mulohaza va texnologik vositalardan maqsadga muvofiq foydalanish tamoyillarini ajratib ko'rsatadi. Ushbu adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, jamoaviy tarbiya va raqamli ta'lim o'quvchilarning nafaqat intellektual, balki ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishida ham bir-birini to'ldiruvchi vositalardir. Raqamli ta'lim va jamoaviy tarbiya masalalari bo'yicha ko'plab tadqiqotlar olib borilgan. Xususan, Ilkhom Ismatovich Rakhmatov va Shodiya Ilhomovna Rakhmatovalar o'z maqolalarida raqamli ta'lim muhitida pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish masalalarini ko'rib chiqadilar. Ularning ta'kidlashicha, raqamli ta'limning samaradorligini oshirish uchun o'qituvchilar yangi kasbiy kompetensiyalarga ega bo'lishlari zarur.

Ushbu maqolada raqamli ta'lim sharoitida maktab o'quvchilarini jamoa orqali tarbiyalashning pedagogik aspektlarini o'rganish uchun quyidagi kompleks metodologiyadan foydalanildi: *Tahliliy metod*: Raqamli ta'lim va jamoaviy tarbiya bo'yicha mavjud ilmiy adabiyotlar tahlil qilinadi. Bu metod o'quvchilarning jamoaviy faoliyati va raqamli vositalarning pedagogik samaradorligini aniqlashga yordam beradi. *Kuzatuv metod*: Maktab darslarida o'quvchilarning guruhdagi faoliyati va raqamli platformalarda ishlash jarayoni kuzatiladi. Masalan, virtual loyihalar va interaktiv mashqlar davomida o'quvchilarning muloqot, hamkorlik va mas'uliyat ko'rsatkichlari qayd etiladi. *Eksperimental metod*: Raqamli ta'lim vositalari yordamida tashkil qilingan jamoaviy loyihalar natijalari o'rganiladi. Guruhlar faoliyati oldingi va keyingi ko'nikmalar bilan solishtiriladi, shunda tarbiyaviy samaradorlik baholanadi. *So'rov va intervyu*: O'quvchilar va o'qituvchilarning fikrlari, raqamli ta'lim va jamoaviy faoliyatning qanchalik samarali ekanligini aniqlashda qo'llaniladi. Bu metod orqali ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishga ta'sir qiluvchi omillar aniqlanadi. Metodologik jarayonning bosqichlari: 1. Mavjud adabiyotlarni tahlil qilish va raqamli ta'lim vositalarining pedagogik imkoniyatlarini aniqlash. 2. O'quvchilarning jamoaviy faoliyatini kuzatish va o'rganish. 3. Eksperiment o'tkazish, guruh loyihalarining natijalarini solishtirish va tahlil qilish. 4. So'rov va intervyu orqali o'quvchilar va o'qituvchilarning fikrlarini yig'ish va natijalarni umimlashtirish. Bu metodologiya raqamli ta'lim sharoitida jamoaviy tarbiyani samarali tashkil etishga, uning pedagogik aspektlarini chuqurroq tushunishga imkon beradi.

XULOSA

Raqamli ta'lim sharoitida jamoaviy tarbiyani rivojlantirish istiqbollari katta. Raqamli texnologiyalar o'quvchilarga bir-birlari bilan hamkorlik qilish, loyihalarda birgalikda ishlash va o'zaro tajriba almashish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Raqamli jamoaviy tarbiya quyidagi yo'nalishlarda rivojlanishi mumkin: Onlayn hamkorlik platformalarini yaratish va ulardan foydalanish, Raqamli loyihalarni tashkil etish, Raqamli vositalar yordamida jamoaviy o'yinlar va tadbirlar o'tkazish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Islomov A.A. Raqamli ta'lim muhitida o'quv faoliyatini boshqarishning pedagogik asoslari // Zamonaviy ta'lim muammolari. – Toshkent: Fan, 2020. – №3. – B. 45–49.
2. Karimova D.Sh. Jamoaviy tarbiya jarayonida o'quvchilarning ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari // Pedagogika va psixologiya ilmiy jurnali. – Toshkent, 2021. – №2. – B. 62–67.
3. Sattarova M.R. Virtual guruh loyihalari asosida hamkorlik ko'nikmalarini shakllantirish // Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: O'qituvchi, 2019. – №4. – B. 33–38.
4. Abdullayeva N.K. Raqamli ta'lim sharoitida pedagogik tamoyillarni qo'llash metodikasi // Ta'limda zamonaviy yondashuvlar. – Toshkent: Universitet, 2021. – B. 71–75.
5. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. Hamkorlik va Raqobat: Nazariya va Tadqiqot. Edina, MN: Interaction Book Company, 2009.
6. Stahl, G. Guruhli bilish: Hamkorlikdagi bilimlarni qurish uchun kompyuter yordami. Cambridge, MA: MIT Press, 2006.
7. Roschelle, J., & Teasley, S. D. "Hamkorlikdagi muammolarni hal qilishda umumiy bilimlarni qurish." In P. Light, S. Sheldon, & M. Woodhead (Eds.), Fikrlashni o'rganish (pp. 69-97). Routledge, 1991.
8. Kirschner, P. A., Sweller, J., & Clark, R. E. "Nima uchun o'qitish vaqtida minimal yo'l-yo'riq ishlamaydi: Konstruktivistik, kashfiyot, muammoga asoslangan, tajribaviy va so'rovga asoslangan o'qitishning muvaffaqiyatsizligi tahlili." Educational Psychologist, vol. 41, no. 2, 2006, pp. 75-86.
9. Dillenbourg, P. "Hamkorlikdagi ta'lim: Kognitiv va hisoblash usullari." Advances in Learning and Instruction Series. Pergamon, 1999.